

Oikeutettu muttei tasa-arvoinen

Samaa sukupuolta olevat suomalaiset avioparit voivat nyt mennä adoptioneuvontaan ja adoptoida muutenkin kuin perheen sisäisesti – ainakin periaatteessa.

Tasa-arvoinen avioliittolaki tuli voimaan Suomessa ensimmäinen maaliskuuta. Samaa sukupuolta olevilla aviopareilla on nyt myös oikeus adoptioneuvontaan. Kaikilla adoptioluvan saaneilla pareilla on myös sukupuolesta riippumatta oikeus tulla harkituiksi adoptiovanhempina.

Jaana ja **Minna** jonottavat parhaillaan adoptioneuvontaan yhtenä ensimmäisistä sateenkaaripareista Suomessa. Pari on haaveillut lapsesta vuosia, ja lasta yritettiin ensin hedelmöityshoitojen avulla. Jaana, joka aloitti lapsettomuushoidot jo ennen Minnan tapaamista, laskee käyneensä hedelmöityshoidoissa yhteensä 14 vuoden ajan.

”Voisi kuvitella, että naisparin on helppoa saada lapsi, mutta me osoittauduimme molemmat tällaisiksi hankaliksi tapauksiksi”, Minna hymähtää.

Ajatus adoptiosta tuli alunperin tutulta naisparilta, joka pohti myös adoption mahdollisuutta. Tasa-arvoinen avioliittolaki oli hyväksytty, ja vähitellen alkoi näyttää siltä, että laki ja myös adoptio-oikeus tulisivat voimaan. Kymmenen vuotta yhdessä olleet Jaana ja Minna alkoivat selvittää adoptioprosessin kulkua eri järjestöjen kautta.

”Olisimme halunneet adoptioneuvontaan jo viime vuonna. Adoptioneuvonnan antaja kuitenkin sanoi, että rekisteröity parisuhde rinnastetaan avoliittoon eikä avopareille anneta adoptioneuvontaa. Se oli kyllä pieni järky-

Laki muuttui

Maaliskuun alussa tuli voimaan uusi avioliittolaki, joka mahdollistaa samaa sukupuolta oleville pareille perheen ulkopuolisen adoption Suomessa.

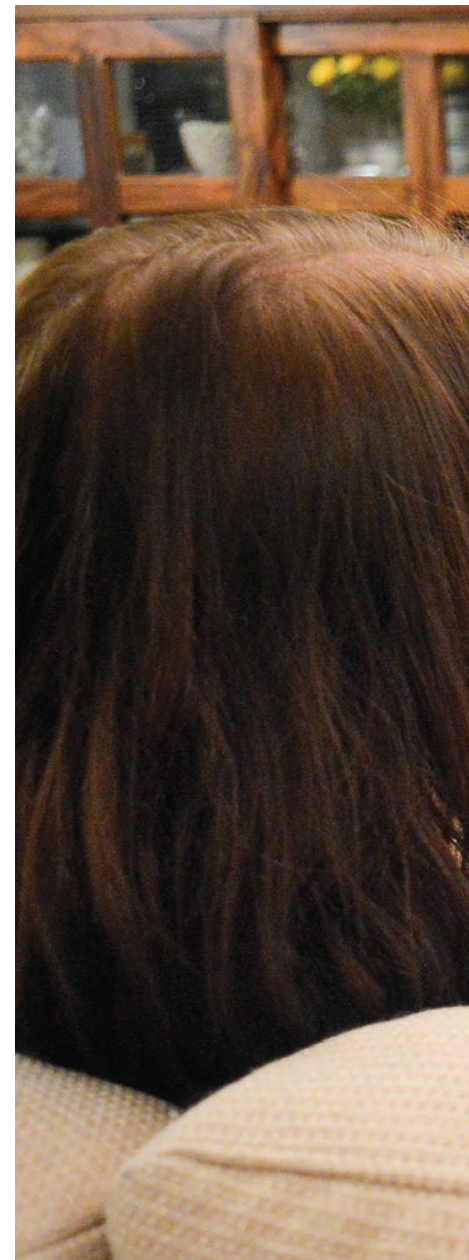
Suomalaisten palvelunantajien kontakteista Etelä-Afrikka ja Kolumbia ovat ainoita maita, jotka sallivat samaa sukupuolta olevien pariin adoptiot.

tys, koska rekisteröity parisuhde rinnastetaan muuten kaikkialla avoliittoon”, Jaana muistelee.

Heikommat mahdollisuudet

Sateenkaariperheet ry:n ja Setan keräämässä adoptiotietopakettissa ennakoidaan, että adoptio saattaa jäädä ainakin toistaiseksi samaa sukupuolta oleville pareille harvinaiseksi tavaksi saada lapsi. Perusteena ovat tilastot maista, joissa lainsäädäntö on ollut yhdenvertainen jo pidempään. Samaa sukupuolta olevilla pariskunnilla on lähes kaikkialla heikommat mahdollisuudet saada sijoitettu lapsi tai adoptiolapsi.

”Adoptio- ja sijoitusprosessiin liittyy paljon eri ammattilaisia, joilla ei usein ole mitään kokemusta samaa sukupuolta olevien vanhempien perheistä. Syrjintä ei välttämättä ole tahal-

Samaa sukupuolta olevilla pariskunnilla on lähes kaikkialla heikommat mahdollisuudet saada sijoitettu lapsi tai adoptiolapsi.

lista. Riittää, että yksi ammattilainen kokee epä-mukavaksi ehdottaa biologiselle vanhemmalle lapsen sijoittamista samaa sukupuolta olevalle parille”, Sateenkaariperheet ry:n toiminnanjohtaja **Juha Jämsä** arvioi.

Kansainvälisen adoption palvelunantajilla on kumppaneita maissa, joiden oma lainsäädäntö ei suoraan kiellä luovuttamasta lasta samaa sukupuolta olevalle parille. Palvelunantajien nykyisten kumppanien linjaukset asiasta eivät kuitenkaan ole tietyvästi selvillä, eivätkä palvelunantajat ole aktiivisesti lähteneet etsimään sellaisia kumppaneita, joiden toiminnoissa samaa sukupuolta oleva pari olisi tasa-arvoisessa asemassa.

Jaana ja Minna ovat pohtineet erilaisia vaihtoehtoja siihen, miten he voisivat elää lapsiperheessä tai olla muulla tavoin merkityksellisiä

lapsille. Sijaisvanhemmuus ei tunnu heidän tilanteeseensa sopivalta ratkaisulta. Sen sijaan Jaana ja Minna nauttivat tukiperheensä lapsista, jotka viettävät heidän luonaan yhden viikonlopun kuukaudessa ja jotka ”vievät museoihin, kirjastoon ja luontoon”.

Kotimaan adoption onnistuminen on Jaanan ja Minnan tapauksessa epätodennäköistä. Suomessa adoptioon tulevia lapsia on hakijoihin nähden erittäin vähän, ja lapset ovat yleensä vauvaikäisiä. Minna on 47-vuotias, kun adoptiolain mukaan ikäero vanhemman ja lapsen välillä saa olla korkeintaan 45 vuotta.

”Olemme valmiita laittamaan paperit sinne, mistä lapsen saaminen voisi olla mahdollista. Tällä hetkellä on aika usvainen tilanne, mutta jospa se siitä”, Minna kiteyttää. ♦

LUE MYÖS: Pohjoismaiden kontakteista vain Etelä-Afrikan ja Kolumbia sallivat samaa sukupuolta olevien parien adoptiot. **Seuraava sivu** >>>

Rajat raollaan

Pohjoismaiden kontakteista vain Etelä-Afrikka ja Kolumbia sallivat samaa sukupuolta olevien pariin adoptiot. Näin on sekä Suomessa, Norjassa että Ruotsissa. Islannilla ei ole kohdemaita, joissa samaa sukupuolta oleva pari saisi adoptoida.

Ruotsissa ei vielä kansainvälistä adoptiota

RUOTSISSA ei ole ollut vielä yhtään kansainvälistä adoptiota, jossa lapsi olisi tullut samaa sukupuolta olevan parin perheeseen. Vaikka laki tulikin voimaan yli kymmenen vuotta sitten, ei Ruotsissa ole ollut kontakteja, joihin olisi voinut lähettää parien hakemuksia. Myöhemmin prosessia hidastivat pitkät jonotusajat ja se, ettei hyvillä sijoituksilla jonossa olevilla, samaa sukupuolta olevilla pareilla ollut enää voimassa olevia lupia. Sen vuoksi Ruotsissa kesti kauan ennen kuin ensimmäiset hakemukset lähtivät kohdemaihin.

Tällä hetkellä sekä Kolumbiaan että Etelä-Afrikkaan on useita hakemuksia odotamassa lapsiesitystä. Palvelunantajien mukaan samaa sukupuolta olevien pariin kiinnostus kansainvälistä adoptiota kohtaan on suurta.

Ruotsissa on kolme palvelunantajaa: Adoptiosentrum, Barnen framför allt ja Barnens Vänner. Kontaktimaita heillä on enemmän kuin Suomessa. Ruotsalaisten palvelunantajien kohdemaita ovat Bolivia, Bulgaria, Ecuador, Etelä-Afrikka, Etelä-Korea, Filippiinit, Hong Kong, Intia, Kenia, Kiina, Kirgisia, Kolumbia, Kosovo, Kroatia, Lesotho, Liettua, Madagaskar, Makedonia, Montenegro, Puola, Sambia, Serbia, Taiwan, Thaimaa, Tsekki, Unkari, Vietnam ja Viro. Etelä-Afrikka ja Kolumbia ovat kohdemaina vain Adoptionscentrumilla, joten samaa sukupuolta olevat parit eivät voi adoptioda muiden palvelunantajien kautta.

Norja kokeiluasteella

NORJASSA samaa sukupuolta olevien pariin adoptio tuli mahdolliseksi vuonna 2008. Norjassa on kaksi palvelunantajaa: Inora-

dopt ja Adopsjonsforum. Heidän kohdemaitaan ovat Bolivia, Bulgaria, Burkina Faso, Chile, Etiopia, Filippiinit, Intia, Kiina, Madagaskar, Mali, Peru, Puola, Sri Lanka, Taiwan, Unkari ja Vietnam.

Ennen vuotta 2015 ei norjalaisilla palvelunantajilla ollut kohdemaata, joka olisi sallinut samaa sukupuolta olevien pariin adoptiot. Kun Kolumbia tuolloin mahdollisti adoptiot myös muille kuin heteropareille, oli samaa sukupuolta olevilla pareilla mahdollisuus myös kansainväliseen adoptioon. Kolumbia on Adopsjonsforumin kontaktimaita.

Adopsjonsforum on päättänyt kokeilla samaa sukupuolta olevien pariin mahdollisuutta kansainväliseen adoptioon viidellä parilla, koska palvelunantaja ei halua herättää liian korkeita toiveita niiden perheiden keskuudessa, jotka ovat kiinnostuneet perheellistymisestä kansainvälisen adoptioon kautta. Adopsjonsforumissa ollaan varovaisia sanomaan, onnistuuko yksikään samaa sukupuolta olevien pariin adoptio Kolumbiasta, koska pariin adoptio-oikeus on

Kiinnostus kansainvälistä adoptiota kohtaan on suurta.

ollut kiistanalainen aihe Kolumbiassa sen hyväksymisen jälkeenkin, ja asiasta on vaadittu kansanäänestystä. Adopsjonsforum ei halua useita pareja mukaan prosessiin, koska he eivät halua parien maksavan suuria summia prosessista, joka ei välttämättä johda koskaan perheeseen.

Tanskassa adoptio vuodessa

TANSKASSA samaa sukupuolta olevien pariin adoptio tuli mahdolliseksi vuonna 2010. Ensimmäinen kansainvälisen adoption kautta tullut lapsi adoptoitiin miesparille kesäkuussa 2014 Etelä-Afrikasta. Siitä lähtien sateenkaariperheiden adoptioita on ollut yksi vuodessa. Kaikki samaa sukupuolta oleville pareille tulleet lapset ovat Etelä-Afrikasta. Tanskassa on nykyään vain yksi palvelunantaja DIA Danish International Adoption, jonka kontaktimaita ovat Bolivia, Bulgaria, Burkina Faso, Kolumbia, Etelä-Afrikka, Etelä-Korea, Etiopia, Filippiinit, Intia, Kenia, Kiina, Madagaskar, Nepal, Nigeria, Peru, Senegal, Sri Lanka, Taiwan, Thaimaa, Tsekki, Togo ja Vietnam.

Islantilaisille ei vielä mahdollisuutta

ISLANNISSA samaa sukupuolta olevien pariin adoptiot tulivat mahdolliseksi vuonna 2006. Islannissa toimii yksi palvelunantaja Íslensk ættleiðing, jonka kohdemaita ovat Intia, Kiina, Kolumbia, Tsekki ja Togo.

Mikään Islannin kohdemaista ei salli samaa sukupuolta olevien pariin adoptioita. Pohjoismaiset palvelunantajat eivät osanneet arvioida, lisääntyvätkö samaa sukupuolta olevien pariin kansainväliset adoptiot. Kiinnostus sitä kohtaan on voimakasta, mutta ainakin toistaiseksi adoption sallivien kontaktimaiden vähyyden vuoksi samaa sukupuolta olevien kansainväliselle adoptiolle. ♦